

Technické muzeum v Brně ve spolupráci s Moravským zemským muzeem, Muzeem města Brna, p. o., Muzeem Brněnska, p. o., Archivem města Brna a Katedrou historie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně pořádá odbornou konferenci na téma

DO NOVÉ REPUBLIKY.

Morava a Slezsko v hospodářských a sociálních souvislostech 1900–1928

Datum a místo konání: 22.–23. října 2018, Technické muzeum v Brně – přednáškový sál (4. p.), Purkyňova 105, Brno – Královo Pole

Od počátku 20. století se v českých zemích velmi dynamicky rozvíjela celá řada průmyslových odvětví, a to především těžba uhlí, dále hutnictví spolu se strojírenskými, chemickými, elektrotechnickými, textilními, sklářskými, keramickými, dřevařskými i potravinářskými podniky. Z teritoriálního hlediska se průmyslové podnikání postupně soustředilo do několika průmyslových oblastí, mezi něž se zařadily i ostravské, severomoravské a brněnské regiony. To výrazně pozměnilo nejen celkovou ekonomiku, ale rovněž profesní strukturu obyvatelstva a osídlení s příslušnými důsledky pro sociální, národnostní a politický vývoj Moravy a Slezska. Značně vysokého stupně dostupila v období před první světovou válkou koncentrace a centralizace kapitálu, což vedlo k růstu počtu, velikosti a moci monopolních svazů.

Rozpadem habsburské monarchie nastalo po skončení války budování „národní“ moravskoslezské ekonomiky spojené s odpoutáváním se od bývalé metropole Vídně, protože český kapitál se podílel na vlastnictví průmyslových podniků v českých zemích jen asi z 33 %. Tento podíl se v dalších letech postupně zvyšoval. Jestliže na Moravě a ve Slezsku převládalo ještě v roce 1921 zemědělství, v průběhu 20. let se tento poměr změnil. To nejlépe dokumentují čísla o růstu obchodních a živnostenských komor. Podle sčítání lidu z roku 1921 bylo ve třech moravskoslezských komorách (Brno, Olomouc a Opava) evidováno 77 204 průmyslových a živnostenských podniků, kdežto k roku 1930 jejich počet vzrostl na 94 459, i když velké množství z nich tvořily výrobní živnosti, které neměly zdaleka tovární charakter.

Sotva se ekonomika v prvních dvou letech po válce vzpamatovala, následovala v období 1921–1922 hluboká deprese, která přinesla pokles výroby a značnou nezaměstnanost. Teprve po překonání této krize přišlo období konjunktury, vrcholící v druhé polovině 20. let v tzv. zlatý věk Československa. Pak ovšem od roku 1930 následovala velká hospodářská krize se všemi svými důsledky. Československá ekonomika závislá na exportu byla na výkyvy zahraničního trhu zvláště citlivá. Vývoj situace v jednotlivých odvětvích naší ekonomiky na Moravě a ve Slezsku napomohou přiblížit a osvětlit příspěvky na této konferenci.

PŘEDPOKLÁDANÉ BLOKY PŘEDNÁŠEK KONFERENCE:

- I. Moravskoslezský průmysl a jednotlivá průmyslová odvětví, vývoj techniky** (moravskoslezský průmysl a jeho vývoj, dějiny firem a podniků, technologie výroby a výrobní proces, významní i zapomenutí podnikatelé a jejich osudy, vztah podnikatel versus obecní samospráva a státní správa, přehledka dosažených výsledků formou oblastních a krajinných živnostenských a hospodářských výstav, technické prostředky, jejich vývoj a užití v praxi, významné i zapomenuté objevy v oblasti techniky)
- II. Architektura a stavitelství** (architektonický vývoj a směry, významní a zapomenutí architekti a jejich dílo, industriální architektura, stavitelé a jejich stavební činnost, významné veřejné stavby, občanská výstavba)

- III. Dějiny každodennosti a sociální problematika** (volný čas, sociální a dělnická otázka, národnostní problematika, zákonodárství a legislativní proces, bydlení a bytové poměry, dějiny rodiny a vztahy uvnitř rodiny, lékařská péče, hygienické poměry)
- IV. Dějiny vědy** (aplikovaná věda a společenské vědní disciplíny, významné i zapomenuté osobnosti vědy a jejich osudy, přínos vědy pro společnost a aplikace dosažených výsledků v praxi, významné i zapomenuté objevy, technické a vysoké školství)

Na konferenci by měly zaznít jak příspěvky zaměřené obecně, tak příspěvky věnující se konkrétním tématům. Všechny tematické okruhy jsou časově vymezeny obdobím od roku 1900 do roku 1928 a geograficky územím Moravy a Slezska. Uvítáme však i příspěvky, které do daného časového či geografického rámce nespádají.

POKYNY PRO AUTORY PŘÍSPĚVKŮ A POSTERŮ

Předpokládaná délka jednotlivých odborných příspěvků je 20 minut. Přednášejícím bude k dispozici počítač s dataprojektorem. Pokud budete mít zájem tuto techniku využít, vyznačte to, prosím, v přihlášce.

Prezentace příspěvků bude možná i pomocí posterů. Preferujete-li tuto možnost, vyznačte to, prosím v přihlášce. Rozsah příspěvku je nutné přizpůsobit možnostem panelů – rozměr panelů pro postery je 2075 x 964 mm. Postery budou po celou dobu konání konference umístěny v předsálí přednáškového sálu a v programu bude vyhrazen čas i na diskusi o posterech.

Uzávěrka přihlášek pro přednášející je 8. července 2018.

Přihlášky přednášek zasílejte na adresu:

Mgr. Radek Slabotínský, Ph.D.

Technické muzeum v Brně

Purkyňova 105, 612 00 Brno – Královo Pole

E-mail: slabotinsky@technicalmuseum.cz

Telefon: 541 421 420, 603 769 118, 541 421 411 (vrátnice muzea)

ORGANIZAČNÍ POKYNY PRO ÚČASTNÍKY KONFERENCE:

Místo konání: **Technické muzeum v Brně, Purkyňova 105, Brno–Královo Pole**

Příjezd: od Hlavního vlakového nádraží tramvajovou linkou č. 12 (směr Technologický park), zastávka Technické muzeum. Pokud pojedete osobním vozidlem, je možné po předchozí domluvě na recepci (tel. č.: 541 421 411) parkovat v areálu muzea.

Uzávěrka přihlášek účastníků bez příspěvku je 7. října 2018. Po uzavření přihlášek bude všem účastníkům zaslán elektronickou poštou program konference a zároveň bude zpřístupněn na webových stránkách TMB.

POPLATEK ZA KONFERENCI

200,- Kč pro přednášející

500,- Kč pro účastníky bez příspěvku

Prosíme o uhrazení poplatku za konferenci převodem na účet Technického muzea v Brně,
číslo účtu: 197830621/0710
variabilní symbol: 2210.

Ve zprávě pro příjemce uveďte své jméno + název instituce (v tomto pořadí)

Údaje pro bankovní převod ze zahraničí:

Adresa: Česká národní banka – pobočka Brno
Rooseveltova 18
601 10 Brno
IBAN: CZ48 0710 0000 0001 9783 0621
BIC: CNBACZPP

Při platbě v hotovosti v průběhu konání konference je výše poplatku stanovena na 300,- Kč pro přednášející a 600,- Kč pro účastníky bez příspěvku.

Studenti denního studia (bakalářského, magisterského, doktorského) veřejných vysokých škol mají vstup na konferenci **zdarma**.

Při prezentaci prosíme předložit potvrzení o převodu poplatku na účet TMB. **Potvrzení o zaplacení poplatku za konferenci** bude účastníkům předáno při prezentaci.

Poplatek za konferenci zahrnuje občerstvení po celou dobu konání konference a společenský večer v Technickém muzeu v Brně.

Náklady spojené s účastí na konferenci, zejména cestovné a ubytování, si hradí účastníci sami.

Předběžný program:

22. října

10:00 zahájení konference
10:15-12:00 první blok přihlášených příspěvků a diskuse
12:00-13:15 přestávka na oběd
13:15-15:00 druhý blok přihlášených příspěvků včetně diskuse
15:20-16:40 třetí blok přihlášených příspěvků včetně diskuse
17:00-18:00 vernisáž výstavy
18:00-22:30 společenský večer v prostorách Technického muzea v Brně

23. října

9:00-10:40 čtvrtý blok přihlášených příspěvků včetně diskuse
11:00-12:40 pátý blok přihlášených příspěvků včetně závěrečné diskuse
13:00 ukončení konference

Vybrané příspěvky budou publikovány v recenzované kolektivní monografii. Podrobné informace o úpravě příspěvků najdete v Pokynech pro autory, které budou všem přednášejícím včas zaslány. Konečný termín pro odevzdání příspěvků v písemné formě určené k publikaci je předběžně stanoven na 31. března 2019.

Těšíme se na setkání s Vámi v Brně.

Organizační výbor konference:

Mgr. Radek Slabotínský, Ph.D., Technické muzeum v Brně

Mgr. Pavel Holman, Technické muzeum v Brně

PhDr. Jan Břečka, Moravské zemské muzeum

Mgr. Hana Krutílková, Moravské zemské muzeum

Radim Dufek, Muzeum města Brna, p. o.

Mgr. Martin Samson, Muzeum města Brna, p. o.

PhDr. Josef Zaccpal, Muzeum Brněnska, p. o.

Mgr. Jakub Pernes, Muzeum Brněnska, p. o.

Mgr. Radana Červená, Ph.D., Archiv města Brna

Doc. PhDr. František Čapka, CSc., Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity